

ŠKOFOVSKA SINODA 2014

Sinodalno poročilo

»Pastoralni izzivi glede družine v okviru evangelizacije«

Uvod

1. Škofovska sinoda, zbrana ob papežu, misli na vse družine po svetu z njihovim veseljem, z njihovimi skrbmi in upi. Posebej pa čuti dolžnost, da se zahvali Gospodu za velikodušno zvestobo, s katero mnoge krščanske družine odgovarjajo na svojo poklicanost in svoje poslanstvo. Družine to storijo z veseljem in v veri, tudi če na svoji poti kot družine naletijo na ovire, nerazumevanje in trpljenje. Celotna Cerkev in ta sinoda izreka tem družinam spoštovanje, zahvalo in spodbudo. Pri molitvenem bedenju na Trgu sv. Petra, 4. oktobra 2014, je papež Francišek ob pripravi na sinodo o družini preprosto in stvarno spomnil za središčnost izkušnje družine v življenju vsakega človeka. Rekel je: »Sedaj se že spušča večer na našo skupnost. Ob tej uri se radi vrnemo domov, se skupaj usedemo k mizi, v globoki povezanosti. Krepča nas dobro, ki smo ga storili in prejeli, in srečanja, ki ogrevajo in poživljajo srce – kakor dobro vino, ki v človekovih dneh že vnaprej naznanja praznik brez zatona. Večer je tudi najtežja ura za tistega, ki se sooča s svojo samoto, v bridkem mraku razočaranj in neuspešnih načrtov. Koliko ljudi življenje tlači v slepo ulico obupa, zapuščenosti ali vsaj zamere. V koliko hišah manjka vino veselja in s tem okus in mo-

---

»Relatio Synodi«. Tretje izredno splošno zasedanje škofovske sinode: »Pastoralni izzivi glede družine v okviru evangelizacije« (5–19 oktober 2014). – »Relatio Synodi« della III Assemblea generale straordinaria del Sinodo dei Vescovi: »Le sfide pastorali sulla famiglia nel contesto dell'evangelizzazione« (5–19 ottobre 2014), 18.10.2014. – Prevedel Anton Štrukelj.

drost življenja (...) Enim in drugim dajemo nocoj glas s svojo molitvijo, z molitvijo za vse.«

(za 175 / proti 1)

2. Družina je naročje veselja in preizkušenj, globokih čustev in včasih ranjenih odnosov. Družina je v resnici »šola človečnosti« (prim. CS 52) in čutimo, kako zelo jo potrebujemo. Kljub mnogim znamenjem krize družine kot institucije v raznih okoljih »svetovne, globalne vasi« ostaja želja po družini živa, zlasti med mladimi ljudmi. Ta želja krepi Cerkev, izkušeno v človečnosti in zvesto svojemu poslanstvu, da neutrudno in z globokim prepričanjem oznanja »evangelij družine«. Ta evangelij, ki ji je zaupan z razodetjem Božje ljubezni v Jezusu Kristusu, so neprekinjeno posredovali cerkveni očetje, učitelji duhovnosti in cerkveno učiteljstvo. Družina ima za Cerkev izreden pomen. V trenutku, ko so vsi verniki povabljeni, da ne vidijo le sebe, je nujno potrebno, da ponovno odkrijemo družino kot nujno potreben subjekt evangelizacije. Mislimo na misijonarsko pričevanje toliko družin.

(za 197 / proti 0)

3. Rimski škof je naročil škofovski sinodi, naj na svojem izrednem zasedanju oktobra 2014 preišlje o odločilni in dragoceni resničnosti družine, da bi te misli poglobila na rednem zasedanju oktobra 2015, kakor tudi vse leto med obema sinodalnima dogodkoma. »Že samo snidenje (convenire in unum) ob rimskem škofu je dogodek milosti, v katerem se izraža škofovska zbornost na poti duhovnega in pastoralnega razločevanja.« Tako je papež Frančišek (v nagovoru 4. oktobra 2014) opisal sinodalno izkušnjo in nakazal dolžnost dvojnega poslušanja: poslušati je treba znamenja Boga in zgodovino ljudi, in sicer v dvojni in eni sami zvestobi, ki izhaja iz tega.

(za 178 / proti 1)

4. V luči tega nagovora smo zbrali izsledke svojih preišljevanj in pogovorov v naslednjih treh delih: Poslušanje, da bi mogli spo-

znati resničnost današnje družine v njeni večplastnosti, s svetlobo in sencami. Pogled na Kristusa, da bi z novo svežino in navdušenjem premišljevali o tem, kar nam v veri Cerkve izročeno razodetje pove o lepoti, vlogi in dostojanstvu družine. Ovrednotenje v Jezusovi luči, da bi spoznali, kako moremo dati Cerкви in družbi nove pobude v njenem prizadevanju za družino, ki je utemeljena na zakonu med enim možem in eno ženo.

(za 180 / proti 2)

Prvi del

Poslušanje: okvir in izzivi glede družine

Družbeno-kulturni okvir

5. Zvesti Kristusovemu nauku gledamo na stvarnost današnje družine v njeni celovitosti, z njenimi svetlimi in senčnimi platmi. Mislimo na starše, na stare starše, na brate in sestre, na bližnje in daljne sorodnike in na vez med družinami, ki povezuje vsak zakon. Antropološko-kulturna sprememba danes vpliva na vse vidike življenja in terja analitičen in natančen pristop. Najprej je treba podčrtati pozitivne vidike: večjo svobodo izražanja in boljše priznavanje pravic žene in otrok, vsaj v nekaterih verstvih. Po drugi strani pa je treba prav tako upoštevati rastočo nevarnost, ki se odraža v čezmernem individualizmu, ki kvari družinske vezi in dosega svoj višek v tem, da gleda na člane družine kot na otoke. V nekaterih primerih tako prevladuje predstava posameznika, ki se ravna samo po svojih željah, kakor da bi bil sam na svetu. Temu se pridružuje še kriza vere, ki je dosegla številne katoličane in je pogosto vzrok krize zakona in družine.

(za 177 / proti 3)

6. Ena največjih oblik uboštva današnje kulture je osamljenost kot posledica odsotnosti Boga v življenju ljudi in krhkosti odnosov.

Poleg tega obstaja splošen občutek nemoči spričo družbenogospodarske stvarnosti, ki se pogosto konča s tem, da zaduši družine. To velja recimo glede vedno večje revščine in negotovosti pri delu, kar ljudje včasih doživljajo kot pravo moro, ali pa zaradi prehudih davkov, kar mladih gotovo ne spodbuja k poroki. Družine se pogosto počutijo zapuščene zaradi nezanimanja in pičle pozornosti s strani institucij. Negativne posledice z vidika družbene organiziranosti so vidne povsod: od demografske krize do težav pri vzgoji, od omahovanja pri sprejemanju nerojenega življenja do dojemanja starih ljudi kot bremen, do širjenja čustvene hladnosti, ki včasih preide v nasilje. Država ima odgovornost, da ustvari pravne in delovne pogoje in zagotovi mladim prihodnost ter jim pomaga pri njihovem načrtovanju osnovanja družine.

(za 175 / proti 5)

7. Nekateri kulturni in verski okviri predstavljajo posebne izzive. V nekaterih družbah še obstaja mnogoženstvo, v nekaterih tradicionalnih okoljih pa običaj »zakona po obdobjih«. Spet v drugih okoljih ohranjajo navado kombiniranih zakonov. V deželah, kjer je navzočnost katoliške Cerkve majhna, obstajajo številni versko mešani zakoni z različnimi kulturami in z vsemi znanimi težavami glede pravne oblike, krsta in vzgoje otrok kakor tudi z ozirom na medsebojno spoštovanje do različnosti vere. V teh zakonih lahko nastopi nevarnost relativizma ali ravnodušnosti. Lahko pa tudi pospešujejo ekumenskega duha in medverstveni dialog skupnosti, ki skladno živijo skupaj. V mnogih območjih, ne le na Zahodu, je dokaj razširjeno sobivanje dvojic pred poroko ali pa tudi sobivanje povsem brez namena, da bi partnerstvu dali institucionalno vez. Temu se pogosto pridružuje civilna zakonodaja, ki ogroža zakon in družino. Zaradi sekularizacije je v mnogih delih sveta močno nazadovala vezanost na Boga in vera ni več družbena skupna dobrina.

(za 170 / proti 9)

8. Veliko otrok se rodi izven zakona, zlasti v nekaterih deželah, in mnogi nato odraščajo samo z enim od staršev ali v razširjenem

ali na novo oblikovanem družinskem okolju. Število ločitev narašča in neredko prihaja do takšnih odločitev samo zaradi gospodarskih dejavnikov. Otroci so pogosto predmet prepira svojih staršev; otroci so nato prave žrtve družinskih razprtij. Očetje so pogosto odsotni, ne le iz ekonomskih razlogov; odsotni so prav tam, kjer bi bilo potrebno, da jasneje prevzamejo odgovornost za otroke in družino. Priznavanje dostojanstva žene je treba še naprej širiti in pospeševati. Dejansko je žena danes dostikrat izpostavljena zapostavljanju in tudi dar materinstva ji pogosto nakoplje težave namesto spoštovanja. Tudi ne smemo pozabiti na vedno večje nasilje nad ženami, včasih na žalost tudi znotraj družin; zelo hudo je tudi pohabljanje rodil, razširjeno v nekaterih kulturah. Končno je spolno izrabljanje otrok ena najbolj sramotnih in sprevrženih stvarnosti današnje družbe. Tudi družbe, v katerih divja vojna, terorizem ali organizirana kriminalnost, doživljajo, da se položaj družin slabša. Predvsem v velemestih in na njihovih obrobjih narašča pojav tako imenovanih otrok na cesti. Preseljevanje je nadaljnja značilnost časa, ki ga je treba razumeti in reševati z vsemi njegovimi obremenitvami za družino.

(za 179 / proti 1)

Pomembnost čustvenega življenja

9. V orisanem družbenem okviru se v mnogih delih sveta pri posamezniku kaže potreba, da bi se bolj zanimali za lastno osebo, se notranje spoznavali, živeli v boljšem sozvočju s svojimi čustvi in občutki, iskali boljše čustvene odnose. To upravičeno teženje lahko prebudi željo, da bi gradili odnose ustvarjalnega podarjanja in medsebojni rasti, odgovorne in solidarne odnose, kakršni so v družini. Toda nevarnost individualizma in skušnjava, da bi živeli sebično, sta velika. Cerkev je poklicana, da pomaga zakonskim dvojicam pri čustvenem dozorevanju in pri razvoju njihove čustvene povezanosti, in sicer s tem, da pospešuje pogovor, krepost in zaupanje v usmiljeno ljubezen Boga. Popolna predanost, ki jo

terja krščanski zakon, je lahko močno sredstvo zoper skušnjave sebičnega individualizma.

(za 171 / proti 8)

10. V današnjem svetu ne manjka kulturnih teženj, ki se zdi, da propagirajo čustveno življenje brez meja, kjer naj bi raziskali vse strani, tudi najkompleksnejše. Zato je vprašanje krhkosti čustev aktualnejše kakor kdajkoli. Obstaja narcistično, nestanovitno in spremenljivo čustveno življenje, ki posamezniku ni vedno v pomoč pri zorenju. Zaskrbljenost vzbuja razširjenost pornografije in prodajanja telesa, čemur daje potuho zloraba interneta. Obžalovati je treba položaj ljudi, ki so bili prisiljeni v prostitucijo. V vsem tem so dvojice včasih negotove, omahujejo in le s težavo najdejo poti, kjer morejo rasti. Mnogi se nagibajo k temu, da obtičijo v prvotnem stanju svojega čustvenega in spolnega življenja. Kriza odnosov dvojic slabi družino in ima lahko zaradi ločitev in razvez hude posledice za odrasle, otroke in celotno družbo, ko slabi posameznika in družbene vezi. Tudi demografsko nazadovanje, ki ga povzroča rojstvom sovražna miselnost in svetovna politika, ki pospešuje kontracepcijo, vodi ne le v položaj, kjer ni več zagotovljeno ravnovesje med generacijami, ampak sčasoma tudi v tveganje gospodarskega obubožanja in izgube zaupanja v prihodnost. Razvoj biotehnologije je močno vplival tudi na rodnost.

(za 174 / proti 8)

Izziv za dušno pastirstvo

11. V takšnem stanju Cerkev občuti nujnost, da izreče besedo resnice in upanja. Izhajati moramo iz prepričanja, da človek prihaja od Boga. Zato more premislek, ki na novo zastavlja velika vprašanja o pomenu človekovega bivanja, spričo najglobljih pričakovanj človeštva pasti na rodovitna tla. Velike vrednote krščanskega zakona in družine ustrezajo tistemu iskanju, ki preveva vsako človeško bivanje, tudi v času, zaznamovanem z individualizmom in uži-

vaštvom. Sprejeti moramo ljudi v njihovem dejanskem bivanju, pomagati jim moramo pri njihovem iskanju, jih hrabriti v njihovem hrepenenju po Bogu in njihovi želji, da bi se v polnosti čutili kot del Cerkve, tudi tiste, ki imajo za seboj izkušnjo polomije in so v obupnih položajih. Krščansko oznanilo vedno vsebuje resničnost in moč usmiljenja in resnice, ki sta v Kristusu eno in isto.

(za 173 / proti 6)

Drugi del

Pogled na Kristusa: evangelij družine

Pogled na Kristusa in Božja pedagogika v odrešenjski zgodovini

12. »Če hočemo svoje korake zares preveriti na tleh sodobnih izzivov, je odločilen pogoj, da svoj pogled trdno usmerimo na Jezusa Kristusa, da ostajamo v zrenju in češčenju njegovega obličja (...). Kajti vsakokrat ko se vračamo k izviru krščanskega izkustva, se odpirajo nova pota in neslutene možnosti« (Papež Frančišek, *Nagovor 4. oktobra 2014*). Jezus je z ljubeznijo in nežnostjo gledal na moške in žene, ki jih je srečal. Njihove korake je spremljal z resnico, potrpežljivostjo in usmiljenjem, ko jim je oznanjal zahteve, ki nam jih postavlja Božje kraljestvo.

(za 176 / proti 3)

13. Ker je red stvarjenja naravnian na Kristusa, moramo – ne da bi ju ločevali – razlikovati različne stopnje, po katerih Bog posreduje človeštvu milost svoje zaveze. Po Božjem vzgojnem načrtu se ta stvarjenjski red postopno razvija k odrešenju. Božja pedagogika za ljudi je v tem, da stvarjenjski red postopno razvija v red odrešenja. Tako je treba tudi novost krščanskega zakramenta zakona pojmovati v nepretrganosti do naravnega zakona na začetku zgodovine človeštva. Tako tukaj spoznavamo Božji odrešenjski načrt tako v stvarjenju kakor tudi v krščanskem načinu življenja.

V stvarjenju: ker je bilo vse ustvarjeno po Kristusu in zanj (prim. Kol 1,16), naj tudi kristjani »z veseljem in spoštovanjem odkrivajo v teh izročilih skrita semena Besede. A hkrati naj bodo pozorni na globoko preobrazbo, ki nastaja v osrčju teh narodov« (M 11). V kristjanovem življenju: kolikor je kristjan s krstom včlenjen v Cerkev, po posredovanju tiste domače Cerkve, ki je družina, vstopa v tisti »dinamičen proces korak za korakom v skladu z napredujočim sprejemanjem Božjih darov« (*Familiaris consortio*, 9), z nenehnim spreobračanjem k ljubezni, ki je odrešena greha in podarja življenje v polnosti.

(za 174 / proti 7)

14. Jezus sam potrjuje neločljivo zvezo moža in žene, ko govori o stvarjenjskem načrtu za človeško zakonsko dvojico. Takole utemeljuje: »Zaradi vaše trdosrčnosti vam je Mojzes dovolil odpustiti vaše žene iz zakona. V začetku pa ni bilo tako« (Mt 19,8). Neločljivosti zakona (»kar je Bog združil, tega naj človek ne loči«, Mt 19,6) ne smemo razumeti kot naloženega »jarma«, ampak kot dar za ljudi, združene v zakonu. Na ta način Jezus pokaže, kako Božja dobrot vedno spremlja pot ljudi, ozdravlja otrdela srca, jih spreminja s svojo milostjo in jih po poti križa usmerja k njihovem izvoru. Iz evangelijev jasno izhaja Jezusov zgled, ki je vzor za Cerkev. Jezus sam je sprejel družino, na svatbi v Kani je storil svoj prvi čudež, širil je oznanilo o pomenu zakona kot dovršitvi razodetja, ki spet vzpostavlja prvotni Božji načrt (Mt 19,3). A hkrati je uresničeval oznanjeni nauk in razodeval pomen usmiljenja. To jasno izhaja iz srečanja s Samarijanko (Jn 4,1–30) in prešuštnico (Jn 8,1–11). Tu Jezus, poln ljubezni do grešnega človeka, vodi h kesanju in spreobrnjenju kot pogoju za odpuščanje (»Pojdi in odslej ne greši več.«).

(za 164 / proti 18)

Družina v Božjem odrešenjskem načrtu

15. Besede o večnem življenju, ki jih je Jezus zapustil svojim učencem, vključujejo nauk o zakonu in družini. Jezusov nauk nam daje spoznati Božji načrt v treh temeljnih korakih. Na začetku je prvotna družina, s katero je Bog Stvarnik ustanovil prvotni zakon med Adamom in Evo kot trdno podlago za družino. Bog človeka ni ustvaril samo kot moža in ženo (1 Mz 1,27), ampak ju je tudi blagoslovil, da bi bila rodovitna in bi se množila (1 Mz 1,28). Zato »mož zapusti očeta in mater in se pridruži svoji ženi in bosta eno meso« (1 Mz 2,24). Čeprav je to edinost ranil greh, je postala zgodovinska oblika zakona v Božjem ljudstvu, kateremu je Mojzes dal možnost ločitve (prim. 5 Mz 24,1s). To je bilo v Jezusovem času pogosto. Toda z njegovim prihodom in s spravo grešnega sveta, spravo, ki jo je dosegla njegova odrešilna smrt, se je končala Mojzesova doba.

(za 167 / proti 13)

16. Jezus, ki je vse spravil v sebi, je privedel zakon in družino nazaj v njuno prvotno obliko (prim. Mr 10,1–12). Kristus je odrešil zakon in družino (prim. Ef 5,21–32) in ju ponovno vzpostavil po podobi Presvete Trojice, to je skrivnosti, iz katere izhaja vsaka ljubezen. Zakonska zaveza, ki je bila ustanovljena pri stvarjenju in razodeta v odrešenjski zgodovini, prejema polno razodetje svojega pomena v Kristusu in njegovi Cerkvi. Zakon in družina prejemata po Kristusu potrebno milost, da pričujeta za Božjo ljubezen in živita kot občestvo. Evangelij življenja sestavlja svetovno zgodovino, od stvarjenja človeka po Božji podobi (prim. 1 Mz 1,26–27) do izpolnitve skrivnosti zaveze in Kristusu ob koncu časa z Jagnjetovo svatbeno gostijo (prim. Raz 19,9; Papež Janez Pavel II., *Kateheze o človeški ljubezni*).

(za 171 / proti 8)

Družina v cerkvenih dokumentih

17. »V teku stoletij Cerkev ni odstopala od stalnega nauka o zakonu in družini. Eno najvišjih oblik tega cerkvenega učiteljstva je predložil drugi vatikanski koncil v svoji pastoralni konstituciji o Cerkvi v sedanjem svetu *Gaudium et spes*, ki posveča kar celo poglavje pospeševanju dostojanstva zakona in družine (prim. CS 47–52). Tu je zakon opredeljen kot občestvo življenja in ljubezni (prim. CS 48). Pri tem je ljubezen postavljena v središče družine. Hkrati je prikazana resnica te ljubezni kljub različnim oblikam zoževanja, kakršna so navzoča v današnji kulturi. »Resnična ljubezen med možem in ženo« (CS 49) obsega medsebojno podaritev samega sebe in vključuje ter povezuje po Božjem načrtu tudi spolno razsežnost in afektivnost (prim. CS 48–49). Poleg tega konstitucija (CS 48) poudarja zakoreninjenost zakoncev v Kristusu: Gospod »pride krščanskim zakoncem naproti z zakramentom zakona« in ostane še naprej z njima. Z učlovečenjem sprejme človeško ljubezen, jo očisti, dovrši in zakoncem s svojim Duhom podarja moč, da jo živijo, ko On prešinja vse njihovo življenje z vero, upanjem in ljubeznijo. Na ta način so zakonci tako rekoč posvečeni in z njegovo milostjo gradijo Kristusovo telo, ko sestavljajo domačo Cerkev (prim. C 11). Zato Cerkev, da bi v polnosti razumela svojo lastno skrivnost, gleda na krščansko družino, ki to skrivnost živi na povsem lasten način« (*Instrumentum laboris*, 4).

(za 174 / proti 6)

18. »Na podlagi drugega vatikanskega koncila je papeško cerkveno učiteljstvo poglobilo nauk o zakonu in družini. Zlasti papež bl. Pavel VI. je z okrožnico *Humanae vitae* osvetlil notranjo zvezo med zakonsko ljubeznijo in posredovanjem človeškega življenja. Sv. Janez Pavel II. je posvetil posebno pozornost družini s svojimi katehezami o človeški ljubezni, s pismom družinam (*Gratissimam Sane*) in predvsem z apostolsko sodbudo *Familiaris Consortio*. V teh dokumentih je papež označil družino kot »pot Cerkve« in podaril celostno gledanje na poklicanost moža in žene k ljubezni. Hkrati

je predložil osnovne črte za družinsko pastoralo in za navzočnost družine v družbi. Predvsem pa je, v povezavi z zakonsko ljubeznijo (prim. *Familiaris Consortio* 13), opisal način, kako zakonci v svoji medsebojni ljubezni sprejemajo dar Kristusovega duha in živijo svojo poklicanost k svetosti« (*Instrumentum laboris*, 5).

(za 175 / proti 5)

19. »Papež Benedikt XVI. je v okrožnici *Deus Caritas est* obravnaval vprašanje resnice ljubezni med možem in ženo, ki postane popolnoma jasno šele v luči ljubezni križanega Kristusa (prim. *Deus Caritas est*, 2). Papež poudarja: »Na izključni in dokončni ljubezni sloneč zakon postane ponazoritev odnosa Boga do njegovega ljudstva in obratno: način, kako Bog ljubi, postane merilo človeške ljubezni« (*Deus Caritas est*, 11). Poleg tega okrožnica *Caritas in Veritate* podčrtuje pomen ljubezni, ki je počelo življenja v družbi (prim. *Caritas in Veritate*, 44) in prostor, kjer se učimo izkustva skupnega dobrega« (*Instrumentum laboris*, 7).

(za 178 / proti 3)

20. »Papež Frančišek v okrožnici *Lumen fidei* obravnava povezavo med družino in vero ter piše: »Srečanje s Kristusom, ko se pustimo osvojiti in voditi njegovi ljubezni, razširja obzorje življenja in mu daje trdno upanje, ki ne razočara. Vera ni zatočišče za ljudi brez poguma, temveč razširja življenje. Vera pomaga odkriti veliko poklicanost, poklicanost za ljubezen, in jamči, da je ta ljubezen zanesljiva in vredna, da se ji izročimo, saj je utemeljena na Božji zvestobi, ki je močnejša kakor vsa naša šibkost« (*Lumen fidei*, 53) (*Instrumentum laboris*, 7).

(za 178 / proti 3)

Nerazvezljivost zakona in veselje, da živimo skupaj

21. Medsebojni dar, ki se izraža v zakramentalnem zakonu, ima svoj izvir v krstni milosti, ki utemeljuje zavezo s Kristusom

in njegovo Cerkvijo. V medsebojnem sprejemanju in s Kristusovo milostjo si zakonci obljubijo popolno predanost, zvestobo in odprtost za življenje. Darove, ki jim jih Bog naklanja, priznavajo kot sestavne prvine zakona in v njegovem imenu resno jemljejo svojo medsebojno obveznost do Cerkve. V veri je nato mogoče sprejemati darove zakona kot nalogo, ki jo je z milostjo zakramentov mogoče bolje izpolniti. Bog posvečuje ljubezen zakoncev in potrjuje njeno nerazvezljivost, ko jim pomaga živeti zvestobo, medsebojno naklonjenost in odprtost za življenje. Zato Cerkev gleda na zakonce kot na srce celotne družine, ta pa gleda na Jezusa.

(za 181 / proti 1)

22. V istem smislu drugi vatikanski koncil sprejema apostolski nauk, po katerem je celotno stvarstvo mišljeno v Kristusu in s pogledom nanj. Koncil je izrazil svoje spoštovanje naravnemu zakonu in dragocenim prvinam, ki so navzoče v drugih verstvih kljub njihovim mejam in nepopolnostim (prim. N 2). Navzočnost »semen Besede, semina Verbi« v kulturah (prim. M 11) bi torej mogli delno nanašati tudi na zakon in družino mnogih kultur in nekristjanov. Obstajajo torej tudi veljavne prvine zunaj krščanskega zakona, ki jih na vsak način pojmujejo kot naravnane nanj – dokler so utemeljene na trajnem in resničnem odnosu med možem in ženo. Cerkev s svojim pogledom na človeško modrost ljudstev in kultur priznava tudi te družine kot nujno in rodovitno osnovno celico človeškega sožitja.

(za 160 / proti 22)

*Resnica in lepota družine in usmiljenje
do ranjenih in slabotnih družin*

23. Cerkev z velikim veseljem in globoko tolažbo gleda na družine, ki ostajajo zveste evangeljskemu nauku. Zahvaljuje se jim za njihovo pričevanje in jih pri tem spodbuja. Te družine namreč izpričujejo verodostojno lepoto nerazvezljivega in za vedno

zvestega zakona. V družini, ki bi jo mogli poimenovati »domačo Cerkev« (C 11), dozoreva prvo cerkveno izkustvo občestva med ljudmi, v katerem se po milosti zrcali skrivnost Presvete Trojice. »Tu se človek nauči vztrajnosti in veselja do dela, bratske ljubezni in velikodušnega odpuščanja, tudi večkratnega, in zlasti češčenja Boga z molitvijo in darovanjem svojega življenja« (KKC 1657). Sveta nazareška Družina je njen čudoviti zgled. V njeni šoli »razumemo, zakaj moramo ohranяти duhovno disciplino, če hočemo živeti po evangelijskem nauku in postati učenci Jezusa Kristusa« (Papež Pavel VI., *Nagovor v Nazaretu*, 5. januarja 1964). Evangelij družine goji tudi tista semena, ki še niso zrela, in mora negovati tista drevesa, ki so se posušila in jih ne smemo zanemarjati.

(za 169 / proti 10)

24. Cerkev kot zanesljiva učiteljica in skrbna mati ve tudi za slabotnost mnogih svojih otrok, ki imajo težave na poti vere. Cerkev seveda priznava, da za krščene obstaja edino zakramentalna zakonska zveza in da vsak prelom te zveze nasprotuje Božji volji. »Zato je treba, ne da bi zmanjšali vrednost evangelijskega ideala, z usmiljenjem in potrpežljivostjo spremljati možne stopnje rasti oseb, ki se gradijo dan za dnem (...). Majhen korak sredi velikih človeških omejitev je lahko Bogu bolj všeč kakor na zunaj neoporečno življenje tistega, ki preživlja svoje dni, ne da bi se spopadal z omembe vrednimi težavami. Vse mora doseči tolažba in spodbuda odrešujoče ljubezni Boga, ki skrivnostno deluje v vsakem človeku, kljub vsem njegovim pomanjkljivostim in prestopkom« (*Veselje evangelija*, 44).

(za 170 / proti 11)

25. V skladu s svojo dušnopastirsko naravo ima Cerkev nalogo, da tistim, ki so poročeni samo civilno ali so ločeni in ponovno poročeni ali živijo skupaj kar tako, pokaže Božjo pedagogiko milosti v njihovem življenju in jim pomaga doseči polnost Božjega načrta. S pogledom Kristusa, čigar luč razsvetljuje vsakega človeka (prim. Jn 1,9); CS 22), se Cerkev ljubeče obrača k tistim, ki so na nepopoln način deležni njenega življenja. Cerkev priznava, da Božja milost

deluje v njihovem življenju. Zato jih spodbuja, naj delajo dobro, da bodo ljubeče skrbeli drug za drugega in izpolnili svojo nalogo za skupnost, v kateri živijo in delajo.

(za 140 / proti 39)

26. Cerkev z zaskrbljenostjo gleda na nezaupanje mnogih mladih ljudi glede zakonske obljube. Trpi zaradi tega, ker mnogi verniki tako hitro končajo sklenjeno zavezo in sklenejo drugo. Ti verniki, ki spadajo k Cerkvi, potrebujejo usmiljeno in spodbudno dušnopastirsko pozornost, pri čemer je treba ustrezno razločevati vsak primer. Spodbujajmo mlade krščene, naj se oklenejo bogastva, ki ga zakrament zakona podarja njihovemu razumevanju ljubezni. Naj jih krepi pomoč Kristusove milosti in možnost, da se v celoti udeležujejo življenja Cerkve.

(za 166 / proti 14)

27. V tem smislu obstaja za današnje družinsko pastoralo nova razsežnost, ko se posveča stvarnosti civilnih zakonov med možem in ženo, zakonom v skladu s starejšimi kulturnimi običaji in – pri vsem dolžnem razlikovanju – tudi dvojicam, ki neporočeno živijo skupaj. Če neka zveza očitno doseže trajnost z javno vidno zavezo, če jo zaznamuje globoka ljubezen, odgovornost do otrok, zmožnost za premagovanje preizkušenj, je to lahko razlog, da jo spremljamo na njeni poti k zakramentu zakona. A zelo pogosto se odločajo za skupno življenje brez vsakega načrta za možno prihodnjo poroko, brez vsakega namena institucionalne vezanosti.

(za 147 / proti 34)

28. V soglasju s Kristusovim usmiljenjem mora Cerkev pozorno in skrbno spremljati svoje najslabotnejše otroke, ki trpijo zaradi ranjene in izgubljene ljubezni, in jim vlivati zaupanje in upanje – kakor luč svetilnika v pristanišču ali luč bakle, ki jo prinesemo ljudem, da bi razsvetljevala tiste, ki so izgubili smer ali so sredi viharja. V zavesti, da je največje usmiljenje v tem, da resnico povemo z ljubeznijo, nam gre za več usmiljenja. Usmiljena ljubezen

priteguje in združuje, spreminja in dviguje. Vabi k spreobrnjenju. Tako razumemo tudi Gospoda, ki ne obsodi prešuštnice, ampak ji naroči, naj ne greši več (prim. Jn 8,1–11).

(za 152 / proti 27)

Tretji del

Soočenje: pastoralne možnosti

Oznanjujmo evangelij družine danes v različnih življenjskih okoljih

29. Sinodalni pogovor se je ukvarjal z nekaterimi nujnimi pastoralnimi zadevami, ki morajo biti občestvu (»cum Petro et sub Petro«) zaupane uresničevanju v posameznih krajevnih Cerkvah. Oznanjevanje evangelija družine predstavlja nujnost za novo evangelizacijo. Cerkev je poklicana, da jo udejanja z nežnostjo matere in jasnostjo učiteljice (prim. Ef 4,15), v zvestobi do usmiljene Kristusove kenoze. Resnica se uteleša v človeški slabosti, ne da bi obsojala, ampak reševala (prim. Jn 3,16–17).

(za 176 / proti 7)

30. Evangelizacija je odgovornost celotnega Božjega ljudstva: vsak po svoji službi in karizmi. Brez veselega pričevanja zakoncev in družin, domačih Cerkva, je oznanjevanje v nevarnosti – tudi če je konkretno –, da ostane nerazumljivo ali se izgubi v morju besed, kar je značilno za našo družbo (prim. *Novo Millennio Ineunte*, 50). Sinodalni očetje so večkrat poudarjali, da so katoliške družine v moči zakramenta zakona poklicane, da so same dejaven subjekt družinske pastorale.

(za 178 / proti 2)

31. Odločilno je poudarjati prvenstvo milosti in s tem možnosti, ki jih Duh podarja v zakramentu. Potrebno je, da ljudje doživijo, da je evangelij družine tisto veselje, ki »napolnjuje srce

in celotno življenje ljudi«, ker smo v Kristusu odrešeni »greha, žalosti, notranje praznine in osamljenosti« (*Veselje evangelija*, 1). V luči prilike o sejavcu (prim. Mt 13,3) je naša naloga sodelovati pri sejanju. Drugo je Božje delo. Ne smemo pozabiti, da je Cerkev, ki pridiga o družini, znamenje nasprotovanja.

(za 175 / proti 4)

32. Zato se od celotne Cerkve zahteva misijonarsko spreobrnjenje. Ne smemo obtičati pri zgolj teoretičnem oznanjevanju, ki je odtrgano od resničnih problemov ljudi. Nikdar ne smemo pozabiti, da je prav kriza vere privedla do krize zakona in družine. Posledično je pogosto pretrgala celo predajanje vere od staršev na otroke. Pred močno vero se ne morejo uveljaviti kulturni nazori, ki slabijo družino in zakon.

(za 176 / proti 5)

33. Spreobrnjenje vključuje tudi govorico, da bo res učinkovita. Oznanjevanje mora omogočiti izkušnjo, da je evangelij družine odgovor na najgloblja pričakovanja človekove osebe: na človekovo dostojanstvo in popolno uresničenje v medsebojnosti, v občestvu in rodovitnosti. Ne gre le za to, da predložimo navodila, ampak da ponudimo vrednote in tako odgovorimo na potrebo po njih, ki se danes kaže tudi v najbolj sekulariziranih deželah.

(za 175 / proti 7)

34. Božja beseda je vir življenja in družinske duhovnosti. Celotna družinska pastorala se bo morala notranje preoblikovati in člane domače Cerkve oblikovati z molitvenim in cerkvenim branjem Svetega pisma. Božja beseda ni veselo oznanilo samo za človekovo zasebno življenje, ampak tudi merilo za presojo in luč za razločevanje raznih izzivov, s katerimi se spopadajo zakonci in družine.

(za 180 / proti 1)

35. Hkrati so mnogi sinodalni očetje vztrajali pri pozitivnem pristopu k bogastvom raznih verskih izkustev, ne da bi zamolčali

težave. V teh različnih verskih stvarnostih in veliki kulturni različnosti, ki zaznamuje narode, je primerno najprej presoditi pozitivne možnosti in v njihovi luči ovrednotiti meje in pomanjkljivosti.

(za 164 / proti 17)

36. Krščanski zakon je poklicanost, ki jo sprejmeš z ustrežno pripravo na poti vere in s sposobnostjo zrele presoje. Ne smemo ga razumeti samo kot kulturno izročilo ali družbeno ali pravno zahtevo. Zato je treba pripraviti poti za spremljanje osebe in dvojice, tako da se posredovanje verskih vsebin poveže z življenjsko izkušnjo, ki jo daje celotno občestvo Cerkve.

(za 177 / proti 1)

37. Vedno znova so poudarjali nujnost temeljite prenove pastoralnega delovanja v luči evangelija družine, da bi premagali individualistična gledanja, ki trenutno še zaznamujejo to delovanje. Zato so večkrat vztrajali pri prenovi izobraževanja duhovnikov, diakonov, katehetov in drugih sodelavcev v dušnem pastirstvu, z močnejšo vključitvijo družin.

(za 175 / proti 2)

38. Enako so poudarjali nujnost evangelizacije, ki odkrito graja kulturne, družbene, politične in gospodarske odvisnosti, kakor je nebrzdan vpliv logike trga, ki ovira pristno družinsko življenje in vodi do zapostavljanj, revščine, izključevanja in nasilja. Zato je treba razviti pogovor in sodelovanje z družbenimi strukturami. Potrebno je spodbujati in podpirati tiste laike, ki se kot kristjani udeležujejo na kulturnem in družbenopolitičnem področju.

(za 178 / proti 1)

Vodimo ženine in neveste na poti priprave na zakon

39. Večplastna družbena resničnost in izzivi, s katerimi se morajo družine danes soočati, zahtevajo večjo zavzetost celotne

krščanske skupnosti, da bi ženine in neveste pripravili na zakon. V ta namen je treba spomniti na pomen kreposti. Med njimi je čistost dragocena predpostavka za pristno rast medčloveške ljubezni. Z ozirom na to nujnost sinodalni očetje soglašajo v zahtevi, da močnejše vključimo celotno skupnost in podpremo pričevanje družin samih. Nadalje naj bi bila priprava na zakon zakoreninjena v krščanskem uvajanju, ko poudarjamo povezavo med zakonom in krstom in drugimi zakramenti. Hkrati so poudarjali nujnost posebnih tečajev za pripravo na sklenitev zakona. To omogoča pravo izkušnjo udeležencev pri cerkvenem življenju in pogloblja razne vidike družinskega življenja.

(za176 / proti 4)

Spremljajmo prva leta zakonskega življenja

40. Prva leta zakonskega življenja so bistveno in kočljivo obdobje, ko dvojice rastejo v zavesti zahtevnosti in pomembnosti zakona. Iz tega izhaja zahteva po pastoralnem spremljanju, ki naj se nadaljuje po poroki (prim. *Familiaris Consortio*, tretji del). Pri tem dušnem pastirstvu je zelo pomembna navzočnost izkušenih zakonskih dvojic. Župnija je tisti prostor, kjer so izkušene dvojice na voljo mlajšim, po možnosti s pomočjo združenj, cerkvenih gibanj in novih skupnosti. Ženine in neveste je treba spodbujati k bistveni nalogi, da sprejemajo otroke kot velik dar. Pri tem je važno poudarjati pomen duhovnosti družin, molitev in udeležbo pri nedeljski evharistiji. Zakonske dvojice naj bi spodbujali k rednim srečanjem, da bi pospeševali rast duhovnega življenja in solidarnost v konkretnih življenjskih težavah. Bogoslužje, molitveno življenje in evharistija za družine, zlasti na poročni dan, so omenjali kot pomembno v podpiranju evangelizacije z družinami.

(za 179 / proti 1)

*Dušno pastirstvo za tiste, ki živijo skupaj
v civilnem zakonu ali izven zakona*

41. Ko sinoda še naprej oznanja in podpira krščanski zakon, hkrati spodbuja k pastoralnemu razločevanju položaja mnogih ljudi, ki ne živijo več te resničnosti. Pomembno je stopiti v pastoralni pogovor s temi ljudmi, da bi v njihovem življenju poudarili prvine, ki lahko vodijo k večji odprtosti do evangelija zakona v njegovi polnosti. Pastirji morajo prepoznati tiste prvine, ki lahko pospešujejo evangelizacijo in človeško ter duhovno rast. Nova občutljivost današnje pastore je v tem, da dojamemo tiste pozitivne prvine, ki so navzoče v civilnih zakonih in – pri nujnem razlikovanju – v skupnem življenju izven zakona. Tudi če z vso jasnostjo poudarjamo krščansko oznanilo, moramo vendar opozarjati tudi na bistvene prvine v tistih položajih, ki še niso ali niso več v skladu z njim.

(za 125 / proti 54)

42. Opozorili so tudi, da v mnogih deželah »vedno večje število dvojic živi skupaj ‚ad experimentum‘, brez cerkvene ali civilne poroke« (*Instrumentum laboris*, 81). V nekaterih deželah se to dogaja predvsem v tradicionalnih zakonih, ki so dogovorjeni med družinami in se pogosto obhajajo v raznih stopnjah. V drugih deželah pa narašča število tistih, ki po daljšem skupnem bivanju zaprosijo za cerkveno poroko. Pogosto živijo skupaj kar zaradi splošne miselnosti, ki nasprotuje institucijam in dokončnim obveznostim, a tudi v pričakovanju bivanjske gotovosti (delo in zanesljiv zaslužek). Končno so dejanske zveze v drugih deželah zelo številne ne le zato, ker zavračajo vrednote družine in zakona, ampak predvsem zato, ker tam poroka iz družbenih razlogov pomeni razkošje, tako da gmotna stiska sili ljudi k takšnim dejanskim zvezam.

(za 143 / proti 37)

43. Na vse te položaje moramo gledati konstruktivno, ko jih v luči evangelija poskušamo spremeniti v priložnosti za pot k polnosti zakona in družine. Gre za to, da jih sprejemamo in spremljamo

potrpežljivo in obzirno. Pri tem je zelo pomembno privlačno pričevanje resničnih krščanskih družin, ki evangelizirajo družino.

(za 162 / proti 14)

Ozdravljajmo ranjene družine (tiste, ki živijo ločeno; ločene, ki niso ponovno poročeni; ponovno poročene ločene; družine samohranilke)

44. Če ljudje v svojih odnosih doživljajo težave, smejo računati na pomoč in spremstvo Cerkve. Pastoralna ljubezni do bližnjega in usmiljenje sta naravnana k temu, da ljudi spet zbližamo in ponovno vzpostavimo odnose. Izkušnja kaže, da se velik odstotek zakonskih kriz zadovoljivo premaga z ustrezno pomočjo in spravno močjo milosti. Temeljna izkušnja v družinskem življenju je, da znamo odpuščati in doživljati odpuščanje. Medsebojno odpuščanje zakoncev omogoča, da izkušajo ljubezen, ki je trajna in ne mine (prim. 1 Kor 13,8). Včasih je tudi tistemu, ki je prejel Božje odpuščanje, težko najti moč za iskreno odpuščanje, ki prenavlja človeka.

(za 171 / proti 7)

45. Na sinodi se je jasno pokazala nujnost pogumnih pastoralnih odločitev. Sinodalni očetje so močno poudarjali zvestobo evangeliju družine in priznavali, da sta ločitev in razveza vselej rani, ki pri prizadetih dvojicah in otrocih povzročita globoko trpljenje. Sinodalni očetje zato vidijo nujnost novih pastoralnih poti, ki izhajajo iz dejanske stvarnosti krhkosti družin, in se zavedajo, da je ločitev pogosto bolj bolečina in trpljenje kakor pa svobodna izbira. Gre za različne položaje na osnovi osebnih, kulturnih in družbenoekonomskih dejavnikov. To zahteva obzirnost, kakor jo je priporočal sv. Janez Pavel II. (prim. *Familiaris Consortio*, 84).

(za 165 / proti 15)

46. Vsaki družini je treba prisluhniti s spoštovanjem in ljubeznijo, ko postanemo sopotniki, kakor Kristus z učencema na poti v

Emavs. Za takšen položaj posebej veljajo besede papeža Frančiška: »Cerkev bo morala uvajati svoje člane – duhovnike, redovnike in laike – v to ,umetnost spremljanja, da se bodo vsi naučili sezuti si čevlje z nog pred sveto zemljo drugega (prim. 2 Mz 3,5). Svojemu ravnanju moramo dati zdravilen ritem ljubezni, s spoštljivim pogledom sočutja, ki pa hkrati ozdravlja, osvobaja in bodri k zorenju v krščanskem življenju« (*Veselje evangelija*, 169).

(za 171 / proti 8)

47. Nujno potrebna je posebna sposobnost presoje, da bi v dušnem pastirstvu spremljali tiste, ki živijo ločeno in so zapuščeni. Predvsem je treba sprejeti in spoštovati trpljenje tistih, ki so po krivici utrpeli ločitev ali razvezo ali zapuščenost, ali pa so bili zaradi nasilnosti zakonskega partnerja prisiljeni prekiniti sobivanje. Ni preprosto odpustiti prestano krivico, a milost omogoča tudi to. Iz tega sledi nujnost dušnega pastirstva sprave in posredovanja, tudi s posebnimi ustanovami za poslušanje/pogovor, ki naj se ustanovijo v škofijah. Podobno je treba stalno poudarjati, da je nujno iskreno in ustvarjalno poskrbeti za posledice ločitve ali razveze, za otroke, ki so v vsakem primeru nedolžne žrtve položaja. Otroci ne smejo postati »predmet prepira«. Namesto tega je treba najti najboljše načine za premagovanje travm družinske ločitve in jim omogočiti čim bolj neobremenjeno odraščanje. Vsekakor bo morala Cerkev vedno opozarjati na krivico, ki zelo pogosto nastaja zaradi ločitve. Posebno pozornost zaslužijo družine samohranilke; pred vsem moramo spremljati in podpirati žene, ki same nosijo odgovornost za gospodinjstvo in vzgojo otrok.

(za 164 / proti 12)

48. Veliko število sinodalnih očetov je podčrtalo nujnost, naj bodo postopki za ugotavljanje ničnosti zakona dostopnejši in bolj prilagodljivi ter po možnosti povsem brezplačni. V ta namen so predlagali: nujnost, opustiti dve istovetni sodbi; možnost, določiti administrativni način pod odgovornostjo krajevnega škofa; hiter postopek v primerih očitne ničnosti. Nekateri sinodalni očetje pa

so se izrekli proti tem predlogom, ker naj ne bi jamčili zanesljive sodbe. Poudariti je treba, da gre pri vseh teh primerih za to, da ugotovimo resnico o veljavnosti zakonske zveze. Po drugih predlogih naj bi upoštevali možnost, da bi dali pomen vlogi vere ženina in neveste glede veljavnosti zakramenta zakona. Pri tem seveda ne bi postavljali pod vprašaj dejstva, da so med krščenimi vse veljavne zakonske zveze zakrament.

(za 143 / proti 35)

49. Glede poenostavljenja zakonskega postopka, ki so ga mnogi zahtevali, je treba poleg izobraževanja zadostnih sodelavcev – klerikov in laikov –, ki se v prvi vrsti posvečajo tej nalogi, poudariti odgovornost krajevnega škofa. Ta bi v svoji škofiji lahko pooblastil ustrezno usposobljene svetovalce, ki morejo brezplačno svetovati strankam glede veljavnosti njihovega zakona. To nalogo bi mogla prevzeti posebna služba ali pa usposobljene osebe (prim. *Dignitas Connubii*, čl. 113,1).

(za 154 / proti 23)

50. Ločene, ki niso ponovno poročeni in pogosto pričujejo za zakonsko zvestobo, naj bi spodbujali, da v evharistiji najdejo hrano, ki jih podpira v njihovem stanju. Krajevno občestvo in pastirji morajo te ljudi skrbno spremljati, predvsem kadar so tu otroci ali trpijo zaradi hude revščine.

(za 169 / proti 8)

51. Tudi položaj ločenih in ponovno poročenih terja pozorno razlikovanje in spremljanje z velikim spoštovanjem. Pri tem se je treba izogibati takega načina govorjenja in ravnanja, ki bi ga ti utegnili občutiti kot obtožujočega. Namesto tega naj bi jih spodbujali k udeležbi pri župnijskem življenju. Takšna skrb zanje ne pomeni oslabitve vere za življenje krščanskega občestva ali njegovega pričevanja za nerazvezljivost zakona. Nasprotno, v takšni skrbi se izraža ravno ljubezen do bližnjega.

(za 155 / proti 19)

52. Premišljevali smo o možnosti, da ločeni in ponovno poročeni pristopajo k zakramentu pokore in evharistije. Več sinodalni očetov je vztrajalo pri dosedanji ureditvi, in sicer na temelju bistvenega odnosa med udeležbo pri evharistiji in pri občestvu s Cerkvijo po eni strani in cerkvenega nauka o nerazvezljivosti zakona na drugi. Drugi so se izrekli za sprejem k evharistični mizi, a ne posplošujoči sprejem – in sicer v nekaterih posebnih okoliščinah in pod natančno določenimi predpogoji, predvsem če gre za nepovratne primere, z moralnimi obveznostmi do otrok, ki morajo po krivici trpeti. Pred morebitnim pristopom k zakramentom bi morala biti pot pokore pod odgovornostjo krajevnega škofa. To vprašanje pa je treba še poglobiti, pri čemer je treba natančno preudariti razlikovanje med objektivnim stanjem greha in olajšujočimi okoliščinami: »Prištevnost in odgovornost za kako dejanje morejo zmanjšati ali celo odpraviti (...) psihični ali družbeni dejavniki« (KKC 1735).

(za 104 / proti 74)

53. Nekateri sinodalni očetje so bili mnenja, da morejo ponovno poročeni ali s partnerjem živeči ločeni rodovitno prejemati duhovno obhajilo. Drugi sinodalni očetje so na to postavili vprašanje, zakaj potem ne bi mogli pristopiti k zakramentalnemu obhajilu. Priporoča se torej poglobitev tega vprašanja, da bi tako izdelali posebnost obeh oblik in njihovo povezavo s teologijo zakona.

(za 112 / proti 64)

54. Težave glede konfesionalno mešanih zakonov so pri nastopih sinodalnih očetov vedno znova prihajale v ospredje. Različnost zakonskega prava pravoslavnih Cerkva vodi v nekaterih povezavah do problemov, o katerih je treba premišljevali v ekumenizmu. Podobno bo moral biti previden prispevek medverstvenega dialoga za medverstvene zakone.

(za 145 / proti 29)

Pastoralna pozornost do oseb z istospolno usmerjenostjo

55. Nekatere družine doživljajo, da so v njihovi sredi osebe z istospolno usmerjenostjo. V tej zvezi smo se vprašali, kakšna pastoralna pozornost je v takšnih primerih ustrezna. Pri tem smo se opirali na to, kar uči Cerkev: »Nobenega razloga ni za vzporejanje homoseksualnih življenjskih skupnosti z Božjim načrtom o zakonu in družini, tudi v širšem pomenu ne (...) Vendar je treba moške in žene s homoseksualnimi težnjami sprejemati s spoštovanjem, sočutjem in taktom. ,Varovati se je treba, da bi jih kakorkoli krivično zapostavljali.« (Kongregacija za verski nauk, *Premisleki k osnutkom pravne priznanja življenjskih skupnosti med homoseksualnimi osebami*, 4).

(za 118 / proti 62)

56. Povsem nesprejemljivo je, da se v zvezi s tem vprašanjem izvaja pritisk na pastirje Cerkve in da mednarodne organizacije pogojujejo finančno pomoč ubogim deželam s tem, ali v svoji zakonodaji uvedejo »zakon« med osebami istega spola.

(za 159 / proti 21)

Posredovanje življenja in problem upadanja rojstev

57. Zlahka ugotovimo, kako se širi miselnost, ki posredovanje življenja zožuje na nestalnost v načrtovanju posameznika ali dvojice. Gospodarski dejavniki imajo včasih odločilen vpliv in prispevajo k močnemu upadanju rojstev, ki slabi družbeno mrežo, krni odnos med generacijami in vznemirja pogled v prihodnost. Odprtost za življenje je zahteva, ki je notranja zakonskemu življenju. V tej luči Cerkev podpira družine, naj sprejmejo prizadete otroke, jih vzgajajo in obdajajo s svojo ljubeznijo.

(za 169 / proti 5)

58. Tudi na tem področju moramo prisluhniti ljudem in pomagati lepoti in resnici popolne odprtosti za življenje, da prideta do svoje pravice, in tudi temu, kar potrebuje človeška ljubezen, da bi jo mogli živeti v polnosti. Na to osnovo se more opreti ustrezen nauk o naravnih metodah za odgovorno posredovanje življenja. To pomaga harmonično in zavestno živeti občestvo med zakoncema v vseh razsežnostih, skupaj z odgovornim posredovanjem življenja. Ponovno je treba odkriti sporočilo okrožnice *Humanae vitae* bl. papeža Pavla VI., ki poudarja, da moramo pri moralnem vrednotenju metod uravnavanja rojstev spoštovati dostojanstvo osebe. Posinovljenje osirotelih ali zanemarjenih otrok je posebna oblika družinskega apostolata (prim. LA III,11). Cerkveno učiteljstvo je na to pogosto opozarjalo in spodbujalo k temu (prim. *Familiaris Consortio*, II, 2; *Evangelium Vitae*, IV, 93). Odločitev za posvojitev ali rejništvo na poseben način izraža izkušnjo rodovitnosti zakonske ljubezni, in to ne le, če je zaznamovana z nerodovitnostjo. Takšna odločitev je zgovorno znamenje družinske ljubezni in priložnost, da izpričujemo svojo vero ter pomagamo povrniti dostojanstvo otroštva tistim, ki so ga izgubili.

(za 167 / proti 9)

59. Tudi v zakonu je potrebna pomoč, da bi živeli čustveno življenje kot pot zorenja v vedno globljem sprejemanju drugega in vedno polnejšem darovanju. V tem smislu je treba poudariti potrebo, da ponudimo možnosti za oblikovanje, ki krepijo zakonsko življenje. Potrebujemo laike, ki spremljajo druge s svojim pričevanjem. V veliko pomoč je zgled zveste in globoke ljubezni, ki jo zaznamuje nežnost in spoštovanje. Takšna ljubezen je zmožna sčasoma rasti. V svoji konkretni odprtosti za posredovanje življenja izkuša skrivnost, ki nas presega.

(za 172 / proti 5)

Izziv vzgoje in vloga družine pri evangelizaciji

60. Eden glavnih izzivov za današnje družine je gotovo vzgoja, ki postaja še zahtevnejša in težja zaradi sedanje kulturne stvarnosti in velikega vpliva medijev. Pri tem je treba ustrezno upoštevati zahteve in pričakovanja družin, ki so sposobne v vsakdanjem življenju omogočati rast in posredovati tiste pomembne kreposti, ki oblikujejo bivanje. To pomeni, da morajo starši imeti svobodo, da svojim otrokom posredujejo takšno vzgojo, ki ustreza njihovim prepričanjem.

(za 174 / proti 4)

61. Cerkev ima dragoceno vlogo, ko podpira družine od krščanskega uvajanja prek gostoljubnih skupnosti. Vedno bolj je poklicana, da podpira starše v normalnih in zapletenih položajih pri vzgojni nalogi ter spremlja otroke in mlade v njihovem doraščanju. To poteka na čim osebnejši način, da bi jih uvajali v celosten smisel življenja in jim omogočali odločitve in sprejemanje odgovornosti v luči evangelija. Marija more v svoji nežnosti, usmiljenju in materinski ljubezni potešiti lakoto po človeškosti in življenju. Zato se k njej zatekajo družine in Božje ljudstvo. Dušno pastirstvo in Marijino češčenje sta dobri izhodišči za oznanjevanje evangelija družine.

(za 178 / proti 1)

Sklep

62. Predložena razmišljanja, ki so sad sinodalnega dela, želijo zastaviti vprašanja in nakazati perspektive. Sinodalno delo je potekalo v veliki svobodi in medsebojnem poslušanju. V letu, ki nas ločuje od rednega zasedanja škofovske sinode, morajo ta razmišljanja zoreti in se izoblikovati s premišljevanji v krajevnih Cerkvah. Sinoda bo potekala oktobra 2015 in bo posvečena poklicanosti in poslanstvu družine v današnji Cerkvi in svetu. Ne gre niti za

sprejete odločitve niti za preproste predloge. Zborna pot škofov in pritegnitev vsega Božjega ljudstva pod delovanjem Svetega Duha nam moreta pomagati, da bi našli poti resnice in usmiljenja za vse. To željo nam je papež Frančišek izrekal že od začetka naših del. Povabil nas je k pogumu vere in ponižnemu ter iskrenemu sprejetju resnice v ljubezni.

(za 169 / proti 8)

Glasovanje posameznih členov Sinodalnega poročila (Relatio Synodi)
Navzočih je bilo 183 sinodalnih očetov. Vzdržani glasovi niso na-
vedeni.

(Placet=za / Non placet=proti)